

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
55

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-269X

ANALIZY RYNKOWE

Redakcja naukowa
Ewa Rosiak

CZERWIEC 2019

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Piotr Szajner (wiceprzewodniczący)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Ewa Machowina
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Krystyna Świetlik
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Maria Zwolińska

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU RZEPAKU:

Ewa Rosiak

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipiński
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 450 egz. Ark. wyd. 5,60

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Rynek produktów oleistych na świecie <i>dr inż. Ewa Rosiak, dr inż. Magdalena Bodył</i> <i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	8
III. Rynek produktów oleistych w Unii Europejskiej <i>dr inż. Ewa Rosiak</i> <i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	15
IV. Rynek produktów oleistych w Polsce	20
1. Produkcja rzepaku <i>dr inż. Ewa Rosiak</i> <i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	20
2. Obroty rzepakiem <i>dr inż. Ewa Rosiak</i> <i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	27
3. Handel zagraniczny produktami oleistymi <i>dr inż. Magdalena Bodył</i> <i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	30
4. Przemysł tłuszczowy <i>dr inż. Ewa Rosiak, dr Marek Wigier</i> <i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	37
5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych <i>dr inż. Ewa Rosiak</i> <i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	42
Aneks	51

W sezonie 2018/19 światowe zbiory nasion i owoców 7 najważniejszych roślin oleistych były rekordowe, zwiększyły się do 573,4 mln ton (o 3,1% w porównaniu z poprzednim sezonem), głównie w wyniku dużego wzrostu zbiorów soi, ale też większych zbiorów nasion słonecznika, ziaren palmowych i kopry, przy spadku zbiorów rzepaku, bawełny i orzeszków ziemnych. Przy wysokich zapasach na początku sezonu, wzrost globalnych zasobów nasion oleistych w sezonie 2018/19 będzie dużo większy niż wzrost ich zużycia, w wyniku czego zapasy nasion oleistych na koniec sezonu będą jeszcze większe niż przed rokiem, a ich ceny obniżą się (z wyjątkiem rzepaku). W sezonie 2019/20 światowe zbiory nasion oleistych mogą być niewiele (o 0,5%) mniejsze w porównaniu z rekordowymi zbiorami w sezonie poprzednim. Przewiduje się, że wzrost globalnych zasobów nasion oleistych będzie zbliżony do wzrostu ich zużycia, w wyniku czego zapasy nasion oleistych na koniec sezonu pozostaną rekordowo wysokie, a ich ceny będą zbliżone lub niższe niż w sezonie poprzednim.

Światowe zbiory rzepaku w sezonie 2018/19 zmniejszyły się do 64,9 mln ton (o 3,0% w porównaniu z poprzednim sezonem). Spadek zbiorów nastąpił u największych producentów: w Kanadzie, UE-28 i Australii, przy wzroście w Indiach, na Ukrainie i Rosji oraz stabilizacji w Chinach. Mimo spadku zbiorów, światowy bilans rzepaku w sezonie 2018/19 był zrównoważony i jego ceny wzrosły niewiele. Ograniczająco na wzrost cen rzepaku oddziaływał też spadek cen konkurencyjnej soi. W sezonie 2019/20 prognozowany jest ok. 3% wzrost światowych zbiorów rzepaku. Wyższe zbiory spodziewane są w Chinach, na Ukrainie i w Rosji, przy spadku w UE-28, Indiach i stabilizacji w Kanadzie.

Zbiory rzepaku w Polsce w 2018 r. zmniejszyły się do 2,2 mln ton (o 18,3% w porównaniu z poprzednim rokiem), z powodu niekorzystnych warunków

pogodowych i w ślad za tym spadku areалу uprawy i plonów. Mimo dużego spadku zbiorów, ceny rzepaku wzrosły niewiele, z uwagi na niewielkie wzrosty jego cen na międzynarodowym rynku, przy silnym powiązaniu rynku krajowego z międzynarodowym, w tym szczególnie z rynkiem europejskim. W II półroczu 2018 r. ceny skupu rzepaku z nowych zbiorów wyniosły średnio 1559,5 zł/t i były tylko o 0,2% wyższe niż w analogicznym okresie 2017 roku. W 2019 r. przewiduje się zwiększenie zbiorów rzepaku do 2,3-2,4 mln ton (o 4-7%), w wyniku wzrostu plonów, przy spadku areалу uprawy.

W sezonie 2018/19, przy niższych zbiorach, ale wysokim imporcie netto rzepaku (0,4 mln ton), przemysł tłuszczowy przerobi 2,6 mln ton tego surowca, tj. o ok. 9% mniej niż w poprzednim sezonie. Zapasy rzepaku na koniec sezonu pozostaną niskie. W sezonie 2019/20, przy niewielkim wzroście krajowych zbiorów i spodziewanym nadal wysokim imporcie netto rzepaku, przemysł tłuszczowy będzie mógł przerobić o ok. 3% więcej rzepaku niż w sezonie 2018/19. Zapasy rzepaku na koniec sezonu pozostaną równie niskie jak przed rokiem.

W 2018 r. wyniki handlu zagranicznego produktami oleistymi pogorszyły się w porównaniu z poprzednim rokiem. Deficyt handlowy pogłębił się o 11,9% do 1680,1 mln EUR, w wyniku spadku wpływów z eksportu produktów oleistych o 12,8% do 596,2 mln EUR, przy wzroście wydatków na ich import o 4,2% do 2276,3 mln EUR. Saldo obrotów handlowych rzepakiem i produktami jego pierwotnego przetwórstwa przekształciło się z dodatniego w 2017 r. w wysokości 46,6 mln EUR, w ujemne w 2018 r. w wysokości 129,0 mln EUR. W 2019 r. wyniki handlu zagranicznego produktami oleistymi poprawią się niewiele, ze względu na przewidywany niewielki wzrost eksportu rzepaku i produktów jego przerobu, przy spodziewanym dalszym wzroście importu produktów oleistych. Przewiduje się, że

w 2019 r. deficyt handlu zagranicznego produktami oleistymi zmniejszy się do ok. 1640 mln EUR, tj. o ok. 2% w porównaniu z 2018 rokiem.

W 2018 r. przemysł tłuszczowy zwiększył przerób i produkcję oleju rzepakowego o 5,0% do 1206,0 tys. ton, przy spadku produkcji margaryn o 4,4% do 320,4 tys. ton, w wyniku zmniejszenia popytu krajowego rynku, w tym przede wszystkim zmniejszenia popytu gospodarstw domowych na margaryny. Spadek popytu wewnętrznego rynku na margaryny częściowo został zrekomensowany wzrostem ich eksportu. Wyniki finansowe przemysłu tłuszczowego były lepsze niż w roku poprzednim, jednak nadal znacznie gorsze niż w całym przemyśle spożywczym. Wzrosła rentowność brutto i netto przemysłu tłuszczowego, a także nieznacznie wzrósł wskaźnik bieżącej płynności finansowej, który nadal znacznie przewyższał poziom uznawany przez banki za bezpieczny oraz średnią jego wartość w całym przemyśle spożywczym. Zmalały natomiast nakłady inwestycyjne i w ślad za tym zmniejszyła się stopa inwestowania i nadal była znacznie niższa niż w całym przemyśle spożywczym. W 2019 r. sytuacja finansowa przemysłu tłuszczowego może być nadal dobra, ze względu na przewidywany wzrost produkcji głównych wyrobów oraz prawdopodobnie nadal korzystne relacje cen zbytu produktów do cen zakupu surowców.

W 2018 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych zwiększyły się średnio o 0,6%. Wzrost cen tłuszczów roślinnych był mniejszy niż cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (2,6%), w tym znacznie mniejszy niż cen tłuszczów zwierzęcych (12,0%). Przewiduje się, że w 2019 r. wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych będzie również nieznaczny, bowiem w warunkach braku istotnych zmian popytu gospodarstw domowych na tłuszcze roślinne, przewidywane są niewielkie zmiany cen surowców do ich produkcji. Czynnikiem

stymulującym wzrost cen tłuszczów roślinnych będą relatywnie wysokie ceny tłuszczów zwierzęcych, zwłaszcza masła (mimo przewidywanego spadku jego cen) oraz dalsza poprawa sytuacji dochodowej ludności i w ślad za tym ożywienie krajowego popytu na żywność.

W 2018 r. kontynuowany był powolny wzrost spożycia tłuszczów roślinnych

wg bilansów, przy stabilizacji spożycia tłuszczów zwierzęcych. Bilansowa konsumpcja tłuszczów roślinnych wyniosła 24,5 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca i była o 1,7% większa niż w 2017 roku. Przy dalszym wzroście zużycia tłuszczów roślinnych w przemyśle spożywczym i gastronomii, nastąpił kolejny spadek bezpośredniego ich spożycia w gospodarstwach domowych, na co wskazują

wyniki badań budżetów rodzinnych prowadzonych przez GUS. Krajowy popyt na tłuszcze w ok. 69% pokrywany był przez tłuszcze roślinne i w ok. 31% przez tłuszcze zwierzęce. W 2019 r. oczekuje się kontynuacji tendencji powolnego wzrostu spożycia tłuszczów roślinnych w ujęciu bilansowym, przy spadku spożycia „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” i stabilizacji spożycia masła.

SUMMARY

In the 2018/19 season, the world harvest of seeds and fruit of 7 most important oilseeds was record-breaking and increased to 573.4 million tonnes (by 3.1% when compared to the previous season), mainly due to the high increase in the harvest of soybean and also higher harvest of sunflower seeds, palm seeds and copra, with the decrease in the harvest of rape, cotton and peanuts. With the high stocks at the beginning of the season, the increase in global stocks of oilseeds in the 2018/19 season will be much higher than the increase in their consumption, as a consequence of which stocks of oilseeds at the end of the season will be even higher than the year before and their prices will fall (exclusive of rape). In the 2019/20 season, the world harvest of oilseeds may be slightly (by 0.5%) lower when compared to the record-breaking harvest in the previous season. It is envisaged that the increase in global stocks of oilseeds will be similar to the increase in their consumption, as a consequence of which stocks of oilseeds at the end of the season will be remain at the record-breaking level and their prices will be similar or lower than those in the previous season.

The world harvest of rape in the 2018/19 season decreased to 64.9 million tonnes (by 3% when compared to the previous season). The decrease in the harvest took place at the largest producers: in Canada, EU-28 and Australia, with the increase in India, Ukraine and Russia and stabilisation in China. Despite the decrease in the harvest, the global balance of rape in the 2018/19 season was steady

and its prices did not rise much. Also the fall in the prices of competitive soybean had a limiting impact on the rise in the prices of rape. In the 2019/20 season, the increase in the world harvest of rape by about 3% is forecast. The higher harvest is expected in China, Ukraine and Russia, with the decrease in the EU-28 and India and stabilisation in Canada.

The harvest of rape in Poland in 2018 decreased to 2.2 million tonnes (by 18.3% less when compared to the previous year), due to adverse weather conditions and, consequently, the decreased cultivation area and yields. Despite the large decrease in the harvest, the prices of rape did not rise much, due to small rises in its prices in the international market, with the strong connection between the domestic and international, in particular European, markets. In the second half of 2018, the buying-in prices of rape from the new harvest were, on average, PLN 1,559.5/tonne and were only by 0.2% higher than in the same period of 2017. In 2019, it is expected that the harvest of rape will increase to 2.3-2.4 million tonnes (by 4-7%), as a result of the increase in yields, with the decrease in the cultivation area.

In the 2018/19 season, with the lower harvest but high net import of rape (0.4 million tonnes), the fat industry will process 2.6 million tonnes of this raw material, i.e. by about 9% less than in the previous season. Stocks of rape at the end of the season will remain low. In the

2019/20 season, with the small increase in the national harvest and expected still high net import of rape, the fat industry will be able to process by about 3% more rape than in the 2018/19 season. Stocks of rape at the end of the season will remain as low as the year before.

In 2018, the results of foreign trade in oilseed products deteriorated when compared to the previous year. The trade deficit increased by 11.9% to EUR 1,680.1 million, as a result of the decrease in revenues from the export of oilseed products by 12.8% to EUR 596.2 million, with the increase in expenses for their import by 4.2% to EUR 2,276 million. The balance of trade in rape and products of its primary processing turned from positive in 2017, amounting to EUR 46.6 million, into negative in 2018, amounting to EUR 129 million. In 2019, the results of foreign trade in oilseed products will not improve much, due to the forecast small increase in the export of rape and products of its processing, with the expected further increase in the import of oilseed products. It is envisaged that in 2019 the foreign trade deficit of oilseed products will decrease to about EUR 1,640 million i.e. by about 2% when compared to 2018.

In 2018, the fat industry increased processing and production of rape oil by 5% to 1,206 thousand tonnes, with the decreased production of margarine by 4.4% to 320.4 thousand tonnes, as a result of the reduced demand of the domestic market, including, first of all,

the reduced demand of households for margarine. The decrease in the internal market's demand for margarine has been partly compensated by the increase in its export. The financial results of the fat industry were better than the year before, but still much worse than in the whole food industry. The gross and net profitability of the fat industry, and the current liquidity ratio also slightly increased and still significantly exceeded the level considered safe by banks and its average value in the whole food industry. However, investment expenditure decreased and this was followed by the decrease in the investment rate which was still much lower than in the food industry in total. In 2019, the financial situation of the fat industry may still be good, due to the envisaged increase in the production of main products and probably still favourable ratios of product selling prices to raw material buying-in prices.

In 2018, the retail prices of vegetable fats increased, on average, by 0.6%. The rise in the prices of vegetable fats was lower than that in the prices of food in total including soft drinks (2.6%) and also much lower than that in the prices of animal fats (12%). It is expected that in 2019 the rise in the retail prices of vegetable fats will also be insignificant, as in conditions of the absence of considerable changes in the demand of households for vegetable fats, minor changes in raw materials prices to their production are envisaged. The factor stimulating the rise in the prices of vegetable fats will be the relatively high prices of animal fats, especially butter (despite the projected fall in its prices) and the further improvement in the income situation of the population and, consequently, the recovery in the domestic demand for food.

In 2018, there was a continuation in the slow increase in the consumption of vegetable fats according to balances, with the stabilised consumption of animal fats. The consumption of vegetable fats was 24.5 kg *per capita* and was by 1.7% higher than in 2017. With the further increase in the consumption of vegetable fats in the food industry and catering, there was another decrease in their intermediate consumption in households, as evidenced by the results of household budget surveys carried out by the CSO. The domestic demand for fats in about 69% was satisfied by vegetable fats and in about 31% by animal fats. In 2019, it is expected that the trend of the slow increase in the consumption of vegetable fats will be continued, with the decreased consumption of "other animal fats" and stabilised consumption of butter.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek owoców i warzyw (54) • czerwiec 2019,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (50) • wrzesień 2019,
3. Rynek pasz (41) • październik 2019,
4. Rynek drobiu i jaj (56) • październik 2019,
5. Rynek zbóż (57) • październik 2019,
6. Rynek mleka (57) • październik 2019,
7. Rynek ryb (30) • październik 2019,
8. Rynek mięsa (57) • listopad 2019,
9. Rynek rzepaku (56) • listopad 2019,
10. Rynek ziemniaka (46) • listopad 2019.

WARUNKI PRENUMERATY I SPRZEDAŻY

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel. 22 50 54 685 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2019 r. wynosi 42 zł.
Sprzedaż pojedynczych numerów z roku 2019 wynosi:
– wersja elektroniczna – 28 zł
– wersja papierowa – 35 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata (2 numery) w 2019 roku wynosi 42 zł;
sprzedaż (1 numer) – 28 zł (wersja elektroniczna), 35 zł (wersja drukowana).
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować
do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>